

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK



Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 R.
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

Protić podal demisijo kabineta.

Kriza zelo težka.

LDU Belgrad, 2. avgusta. Včeraj popoldne ob 13. je ministrski predsednik Protić podal prestolonasledniku demisijo kabineta. Regent je sprejel v avdijenci tudi ostale ministre. Ob 17. popoldne je sporočil ministrski predsednik predsedniku narodnega predstavništva, da je vlada v demisiji. Danes bo regent pozval k sebi tudi predsednika narodnega predstavništva,

dr. Dražo Pavloviča. Danes se skuša dogovoriti stališče neodvisnih radikalcev in skupine dr. Korošca. Od izjav teh dveh skupin za ali proti koalicijski vladi je odvisna rešitev krize. Kakor poročajo sta obedve skupini za koalicijsko vlado. Kriza je zelo težka in ne bo rešena v nekoliko dneh.

Italijani ustavili prevoz naših ujetnikov.

LDU Belgrad, 2. avgusta. Pred nekaj dnevi so Italijani ustavili Transporte jugoslovanskih vojakov in državljanov, ki so

internirani v Italiji. Podvzeti so koraki, da se transporti nadaljujejo.

Izpraznitev Banata.

LDU Veliki Bečkerek, 1. avgusta. Srbske čete so izpraznile one dele Banata, ki pripadajo vsled sklepa teritorialne komisije pod Rumunijo. Odšle so na novo demarkacijsko črto, ki velja kot časna meja med Jugoslavijo in Rumunijo.

LDU Temešvar, 1. avgusta. Francoska cenzura je prepovedala v Temešvaru naslov pangermanskem listu »Deutsche Wacht«.

LDU Veliki Bečkerek, 1. avg. Vsled evakuacije Temešvara in dela Banata je

ogorčenje med srbskim narodom ogromno. Iz srbskih mest, iz okolice Temešvara in drugod je odšla skoro celokupna srbska inteligenca v strahu pred Rumuni, ki so pretili z najhujšimi grožnjami srbski inteligenci. Ako se ne ukrenejo potrebni koraki, da se vrnejo vsaj duhovniki in učitelji na svoja mesta, ali pa da jih zamenjajo drugi, preti nevarnost, da bodo dotične občine prisiljene, da sprejmejo rumunske duhovnike ter se bodo v najkrajšem času porumunile. Potrebna je nujna pomoč.

Aretacije boljševikov v Zagrebu.

Zagreb, 1. avgusta. Te dni je policija v Zagrebu izsledila boljševiški glavni štab, ki je imel namen, povzročiti revocijo in izzvati v Zagrebu podobne dogodke kakor v Varaždinu in Mariboru. Med aretiranci

se nahaja tudi glavni agitator, Diamand, boljševik iz Budimpešte, Zagrebški listi prinašajo o tem samo kratke novice, ker za sedaj še ni primerno, da se poroča o podrobnostih.

1000 milijard vojne odškodnine.

LDU Berlin, 1. avgusta. (DKU.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Ženeve: V eni zadnjih sej mirovnega odseka zbornice je govoril finančni minister o gospodarskih pogojih mirovne pogodbe in cenil skupni dolg Nemčije, ki ga mora plačati zaveznikom na 1000 milijard. Ker pa se tolika vsota more poplačati samo v obrokih in

se mora obrestovati s 5% obrestmi, bo morala plačati Nemčija v 75 letih 2000 milijard. Aliiranci so prepričani, da tolike vsote ne more plačati nobena država. Vsota, ki bi se v resnici zahtevala, se z ozirom na sedanje povišanje vseh cen ne more preceniti ter se bo ugotovila šele 21. maja 1921.

Bela knjiga nemške vlade.

LDU Nauen, 1. avgusta. (Brezlično.) V četrtek je izšla nova bela knjiga nemške vlade o predgovodovini premirja. Izdajo je priredila po naročilu državnega ministrstva državna pisarna. V uvodu se navajajo dogodki, v kolikor se tičejo predgovodovine nemške mirovne ponudbe z dne 3. oktobra in premirja z dne 11. novembra 1918. V ostalem navaja

bela knjiga kronološko urejeno vse akte državne pisarne in zunanje urada, ki se tičejo teh dogodkov. Gre večinoma za zapiske in protokole sej in razgovorov, ki so se vršili od srede avgusta o tem vprašanju. Dne 14. avgusta se je vršil razgovor v velikem glavnem stanu med cesarjem, prestolonaslednikom, državnim kanclerjem grofom Hertlin-

gom, Hindenburgom, Lrdendorffom, državnim tajnikom za zunanje stvari Hintzejem, generalnim adjutantom Plessen, šefom civilnega kabineta Bergom in šefom vojaškega kabineta baronom Marschallom. Ob tej priliki so prišli do spoznanja, da se bojna volja sovražnikov Nemčije ne more zlomiti z vojaškimi čini, vsled česar se mora iskati primeren trenutek za sporazum s sovražniki. Hindenburg je pri tem izrazil upanje, da se bo posrečilo ostati na francoskih tleh in tako obdržati vpliv na entento. Vsi drugi ukrepi in dogodki se nanašajo na uspeh tega razgovora. Med tem, ko sta vojno vodstvo in berlinska civilna vlada sodelovali prvotno enotno, dokazujejo akti naraščajoči konflikt med berlinsko civilno vlado in vojni mvodstvom, ki ga je zastopal Ludendorff. Ludendorffove izjave o vojaških izgleh, ki še preostajajo Nemčiji, niso več trdne in si deloma nasprotujejo. Ako je civilna vlada hotela vpraševati druge generale, je Ludendorff to odklanjal, kakor da bi se mu s tem hotela dajati nezaupnica. Po drugi Wilsonovi noti za premirje z dne 16. oktobra je Ludendorff iz vojaškega ponosa hotel preklicati dosedanje korake za ustavitev sovražnosti. Vprašal je pri državnem vodstvu, bi li nemške mase še enkrat sodelovale do skrajnosti. V tem vidi državni tajnik Solf prelagnje odgovornosti. Izjavlja, da je razpoloženje vrhovnega vojnega vodstva slabo, ker se je vojaška moč zrušila. Sedaj pa pravi vojaško vrhovno vodstvo, da se bo vojaška moč zrušila, ako razpoloženje ne bo vztrajalo. Tega prelagnja odgovornosti ne sme pripustiti. Nato so prihajale v naslednjih oktobrskih dneh najprej Ludendorffove izjave, ki so izražale več upanja, pa bile manj določne in barvane po razpoloženju, katerim državni kancler princ Max z ozirom na pezo dejstev ni zaupal. Ko so namignili na nevarnost, da bi sovražnik opustošil Nemčijo, je Ludendorff, zmikajoč se odgovoril: »Tako daleč pa še nismo.« Ko je bila nemška vlada pod vplivom vrhovnega vojnega vodstva sprejela 14. Wilsonovih točk kot podlago za mirovna pogajanja in so jim bili pritrdili tudi nasprotniki Nemčije, je nemški narod smatral vojno za končano in je kljub strogoosti pogojev premirja upal, da se bodo pri sklepanju miru popolnoma nepristranski uveljavile točke Wilsonovega programa. Vsak nadaljnji poizkus vojaških akcij bi bil zadel na odločen odpor pri četah samih,

Italija in zavezniki.

Ker je medzavezniška komisija spoznala znane dogodke na Reki za zločinsko delo reških italijanašev, zahteva A. Gauthain, da laško časopisje čimbolj razglasi varanemu narodu dejanski položaj in dá zadoščenje francoskim častnikom kot prostakom. Ves svet naj izve, da reški Consiglio Nazionale, ki si je izvolil geslo »Italija ali smrt«, ni nič drugega kot skupina obsedencev brez pooblastila. Ti ljudje so nedavno še klečeplazili pred madžarsko gosposko in so v juliju 1915. izročili v ime laškega občinskega odbora avstrijskemu letalcu G. Klasingu plaketo za spomin, ker je ta pilot uničil italijanski zrakoplov

»Citta di Ferrara«. Sedanjí župan na Reki, Antonio Vio, je imel ob tej priliki goreč govor na počast Avstrije. Taki so možje, ki kriče že šest mesecev: Italija o mortel in so pred popustljivim generalom Graziolijem napravili lov na francoske vojake.

Transalpinski listi previdno molče o zških izgrelih, zraven pa namigavajo, da delajo tako iz obzirnosti do Pariza, ki naj v zahvalo podpira Consultine zahteve. Tola Francija ni zagrešila ničesar zoper Italijo. Ako pa Lahi tarnajo nad veliko krvno izgubo, je temu kriva italijanska vlada. Delala je na lastno pest in osredotočila svoj napor na Krasu ter ob Adriji, namesto da bi bili prijeli Avstrijo od vseh strani hkrati. Iz nezaupanja do Srbov, Grkov in Albancev (Esad paša) so zabranili njihovim enotam nastopiti v južnih jadranskih pokrajinah in zagrabiti podonavsko monarhijo od zadaj. Ne da bi bili zbirali južne Slované, še divje so jih preganjali ter ovirali tvoritev čeških, slovaških in jugoslovanskih legij. Ugo Ogetti, predstojnik italijanske propagandne pisarne v sovražnih deželah, je to priznal v »Secolo«: Jugoslovani so mnogo pripomogli laški stvari, žalibog jim je Sonnino onemogočil storiti še več in ustvariti italo-jugoslovansko zblizanje. Francija je Italijo vselej in vsestransko podpirala, da si se je nje zaveznica čudno vedla: že po londonski pogodbi je sklenil Sonnino s princem pl. Bülowom italo-nemški traktat v zaščito imetja in oseb obeh dežel, tik predno je vstopila Italija v vojno. Francija ni protestirala proti neverjetnemu zavlačevanju vojne napovedi proti Nemčiji. Krila je onega Sonnina, ki je v avgustu 1914. zastopal misel laške vojne ob boku osrednjih velesil. Pozneje se je premislil, ker je zaman poskušal dobiti koncesij od Habsburgije.

Francija je bila torej več ko dostojna napram Italiji. Če pa danes zasede Reko medzavezniško vojaštvo, bo to v prid mestu, ker se bodo preprečile krivičnosti na rovaš Jugoslovancev; dosti njih je trpelo v avstro-ogrskih temnicah; prišli so domov z upom na svobodo, a Lahi so jih odvedli v hujše suženjstvo. P. P.

Grški poslanik pri regentu.

LDU Belgrad, 2. avgusta. Danes dopoldne ob 10. je regent prestolonaslednik Aleksander sprejel v svečani avdienci grškega poslanika Mavridisa.

Vseučiliški profesorji za zboljšanje plač.

Zagreb, 1. avgusta. Jutri odide v Belgrad odposlanstvo vseučiliških profesorjev, da posreduje na merodajnih mestih za zboljšanje plač.

Mirovni posvet.

LDU Lyon, 31. julija. (Brezžično.) V četrtek zjutraj so zborovale naslednje komisije mirovne konference: komisija, ki ima nalogo, organizirati izvršitev onih mirovnih pogojev, ki se nanašajo na obnovo in odškodnino, dalje komisija za jadranske probleme in komisija za poljska vprašanja. V četrtek popoldne se je sestala k seji komisija, ki se peča z revizijo berlinskih in

bruseljskih aktov mednarodnopravne vsebine, in je nadaljevala razpravo o gospodarskih naredbah za področje reke Kongo.

Bolgarske zahteve.

LDU Nauen, 1. avgusta. (Brezžično.) Bolgarska mirovna delegacija je izročila mirovni konferenci svojo prvo noto glede macedonskega vprašanja, Dobrudže in Tracije. Bolgarska je mnenja, da se ji po Wilsonovem programu te province ne smejo odtrgati.

Vprašanje Dobrudže.

LDU Bukarešta, 1. avgusta. Agencija Dacia javlja, da je iz Dobrudže došla delegacija muslimanov, ki je predložila rumunskemu ministrskemu predsedniku spomenico, v kateri se zahteva, da v nobenem slučaju ne pripadejo nazaj pod Bolgarsko, temveč da ostanejo pod veliko Rumunijo.

Oficijelni dan konca vojske.

LDU Lyon, 31. julija. (Brezžično.) V četrtek zjutraj se je sestal v elizejski palači francoski ministrski svet pod predsedstvom Poincarreja. Ministrski svet je sprejel zakonski osnutek o oficijelni določitvi dne, kdaj so prenehale sovražnosti med Francijo in Nemčijo. V zmislu osnutka bodo veljale sovražnosti kot ustavljene počenši od dne, ko bo v uradnem listu objavljena vest, da sta obe zbornici ratificirali mirovno pogodbo z Nemčijo, ne da bi se čakalo na sklep miru z drugimi državami, ki so bile s Francijo v vojnem stanju.

Boji med Ukrajinci in Poljaki.

LDU Nauen, 1. avgusta. (Brezžično.) Poljska poročila javljajo iz Lvova: Ukrajinci so napadli poljske čete ob Zbruču, pa so bile popolnoma odbite. Poljske čete so prekoračile Zbruč in zasledovaje zasedle Lanckoron. Zadnje dospelosti potrjujejo, da prodirajo poljske čete proti Kamieniec Podolskemu in da so ga prve čete že dosegle.

Denjkinova ofenziva.

LDU Amsterdam, 1. avgusta. (DKU) Brezžično se poroča: General Denjkin je začel novo ofenzivo na fronti Charkov—Poltava.

Lloyd George odlikovan z redom hlačne podveze.

LDU St. Germain, 1. avgusta. (DKU) Lloyd George je odklonil nobilitacijo in bo kot prvi preprosti državljani odlikovan z redom hlačne podveze.

Oddaja zlatega denarja.

LDU Dunaj, 1. avgusta. (Dun. KU) V jutrišnji izdaji državnega zakonika bo objavljena prva izvrševalna odredba državnega urada za finance glede izročitve zlatega denarja. V privatni posesti nahajajoč se zlat denar se mora vsaj v štirih tednih oddati na račun države. Tuzemci morajo oddati tudi svoj zlati denar, ki se nahaja v inozemstvu, inozemci pa svoj zlati denar, ki se nahaja v tuzemstvu. Državljeni francoski, britanski, italijanski in državljani Zedinjenih držav, morajo oddati le zlati denar, pridobljen po 10. juliju.

Plemenski boji v Chicagu.

LDU St. Germain, 1. avgusta. (DKU) V Chicagu se je zaradi plemenskih bojev proglasilo obsedno stanje. 7000 vojakov dveh miličnih polkov je zasedlo mestni del, kjer bivajo črnici.

LDU Amsterdam, 1. avgusta. (DKU) »Telegraph« poroča, da se nadaljujejo nemiri zamorcev v Chicagu, da si je mobiliziranega 8.000 mož vojaštva. 200 oseb so aretirali. V Chicagu ne dela noben zamo-rec več. Mnogo črncev je zapustilo mesto.

Stavka v Svicli.

LDU Bazel, 31. julija. (DKU) Švicarska brzojavna agentura poroča: Zavezni svet je na prošnjo bazelske vlade za nocoj pripravil 1 polk vojaštva. Bazelska vlada je prepovedala točiti alkohol pod kaznijo do 300 frankov. Do sedaj se je večina strokovnih organizacij odločila za splošno stavko. Demonstracijski sprevodi korakajo po cestah. Trgovine so začasno še odprte, časopisi ne izhajajo, cestna železnica je ustavljena. Bazelski vladni svet je sklical člane k izredni seji. Ni izključeno, da pride do sporazuma.

Iz pokrajine.

k Ameriške pošiljatve za novomeški okraj. Vsi oni, ki so bili že obveščeni potom časopisja, da prejmo zaboje, so pozvani s tem, da pridejo na novomeško postajo, kjer bodo razdeljeni vsi zaboji dne 5. avgusta. Vsi prizadeti črnomaljskega okraja bodo dobili svoje zaboje na črnomeljski postaji nekaj dni pozneje; o tem bodo še pravočasno obveščeni.

k Umrla je včeraj zjutraj v Kranju občespoštovana gospa Elizabeta Pucher v 85. letu starosti. Pogreb bo v soboto popoldne ob 18. uri. Blago pokojnico priporočamo v spomin in molitev.

k Za tretje redno porotno zasedanje imenujem predsednike in njih namestnike sodnih dvorov porotnih sodišč: I. pri deželni sodišču v Ljubljani: za predsednika: predsednika deželnega sodišča dr. Otona Papeža; za namestnike: podpredsednika deželnega sodišča Frana Regallyja, višjega deželnosodnega svetnika Frana Vedernjaka, deželnosodnega svetnika Fr. Peterlina, deželnosodnega svetnika Antona Nagodeta. — II. Pri okrožnem sodišču v Novem mestu: za predsednika okrožnega sodišča Josipa Žmavca; za namestnike: deželnosodnega svetnika dr. Vladimira Foersterja, deželnosodnega svetnika Juri-ja Kozino. — III. Pri okrožnem sodišču v Celju: za predsednika: predsednika okrožnega sodišča dr. Josipa Kotnika; za namestnike: višjega deželnosodnega svetnika dr. Miroslava Bračiča, deželnosodnega svetnika dr. Hinka Stepančiča, deželnosodnega svetnika dr. Ivana Premschaka. — IV. Pri okrožnem sodišču v Mariboru: za predsednika: višjega deželnosodnega svetnika in vodjo okrožnega sodišča Tomaža Cajnkarija; za namestnike višjega deželnosodnega svetnika Antona Levca, višjega deželnosodnega svetnika Aleksandra Ravniharja, deželnosodnega svetnika Karla Kočevarja, deželnosodnega svetnika Oskarja Deva. V Ljubljani, dne 27. julija leta 1919. — Kavčnik s. r.

k Privatna pisma na častnike adju-tanture Dravske div. oblasti. Častniško osebje Komande Dravske divizijske oblasti dobiva dan na dan navadna, priporočena in ekspresna pisma strank, katere urgirajo rešitev oziroma prosijo za intervencijo glede rešenja njihovih službenih predmetov in za odgovor. Častniško osebje Dravske div. oblasti vrši svojo dolžnost in je dovolj obremenjeno s poslovanjem ter se nikakor ne more zaposliti s privatno korespondenco službenega značaja.

k Vojaška proslava. 31. julija je split-ski pešpolk »Hajduk Veljko« v svojem taborišču dostojno proslavil svojo krstno slavo. Taborišče je bilo svečano okrašeno z zastavami in cvetjem. Okoli 10. ure so začeli prihajati gostje, med drugimi predsednik vlade dr. Krstelj s tajnikom, ameriški admiral s štabom ter zastopstvo zaveznik-skih pomorskih častnikov. Točno ob 10. uri je došel general Milič, ki je pozdravil vojake s »Pomozi Bog junaci«. Svečenik je odslužil službo božjo, nakar je po starem običaju sledilo rezanje kolača, kar je opravil podpolkovnik Plesničar, ki je v kratkem govoru povdarjal pomen praznika in naglašal junaštvo »Hajduka Veljka«. Nato je govoril general Milič. Po govorih se je deklamiralo in pelo. Po vojaški smotri se je meščanstvo razšlo, a popoldne se je nadaljevala zabava s petjem, plesom kola, deklamacijami in primernim igrokazom.

k Moka za Črno goro. Iz Črne gore poročajo, da je bilo med prebivalstvom brezplačno razdeljenih 1 milijon kilogramov moke.

k Oprostitev poštnih uradnikov iz vojaške službe. Vsi poštni in brzojavni uradniki bodo oproščeni od poziva v vojno službo.

k Obsojen boljševik. Pred kratkim smo poročali, da je bil Franc Štular radi boljševiške agitacije obsojen na 6 tednov. Obsojeni Franc Štular pa ni istoveten z gosp. Francetom Štularjem, krojačem v Kranju.

Iz Ljubljane.

l Orlovski akademija. Ob osmih zvečer se vrši v veliki dvorani »Ljudskega doma« orlovski akademija s sledečim sporedom: 1. Telovadba Orlic in Orlov; 2. Rajalni in telovadni plesi; 3. Marmornati kipi. Igral bo salonski orkester.

l Javna zahvala. Orlovski zveza v Ljubljani si čuti v prijetno dolžnost, da izreka javno zahvalo za naklonjenost, katero so izkazali orlovski organizaciji ob priliki celjskega tabora obratno nadzorništvo in železniško osebje južne železnice ter osebje državne policije v Celju. Za naklonjenost in vzorni red iskrena hvala. — Predsedstvo Orlovske Zveze.

l L. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev v Ljubljani je prejelo iz Škofje Loke obvestilo, da se je tam prijavilo že toliko vpokojencev raznih stanov, da je po društvenih pravilih dana prilika ustanoviti v Škofji Loki društveno podružnico. Ker se tozadevne priprave že vršijo, vabimo vpokojence vseh stanov obojega spola, da se zglasijo zaradi pristopa pri članu gosp. Kralju v Škofji Loki št. 44, kjer dobijo tudi natančna pojasnila. — Društveno predsedstvo.

l Stanovanjski akcijski odbor sklicuje za ponedeljek dne 4. avgusta 1919 ob 20. uri važno sejo v običajnem prostoru (dekljski licej, Bleiweisova cesta 23, Boltar).

l Sestanek zaradi zatvornic. Dne 30. julija t. l. je bil v Ljubljano sklican sestanek, na katerem je bilo zastopanih po svojih odposlancih 20 občin ljubljanske okolice, katerih posestniki imajo svet na barju ali bližini tega. Po podanem poročilu in ostri debati se je soglasno sklenilo: 1.) Vsled poplave napravljene škode naj se takoj od deželne vlade za Slovenijo pre-cenijo in odškodovancem povrnejo, 2.) Vlada se naprosi, naj se nemudoma zatvornice odpro in ostanejo odprte, dokler močvirni odbor zaprtje teh ne odredi, 3.) Nadzorstvo nad zatvornicami se naj podeli močvirnemu odboru, 4.) Močvirni odbor zaprtje teh ne odredi, 3.) Nadzorstvo naj prej ko mogoče dokonča značenje vseh potrebnih stranskih jarkov in dotokov, kateri se stekajo v Ljubljani, 5.) Potom naredbe naj se določi, da morajo, ko bodo glavni jarki iztrebljeni, posestniki ob svojih delih jarke vrezati, 6.) Mestni magistrat ljubljanski naj prične takoj jarke ob potih vrezavati, ker ta tudi pobira najemnino od trave med poti in jarki, 7.) Na barju v mestni šoli naj se takoj otvori na državne stroške javna telefonska govorilnica, od katere bi se obveščal od časa do časa močvirni odbor o stanju vode, dalje bi lahko služil ta telefon v nujnih slučajih n. pr. nesrečah, požaru itd. 8.) Kar je pa do sedaj napravljene škode, si pridržujemo pravico zahtevati polno odškodnino. Resolucija seod pošlje vladi in naprosi takojšnja od pomoč.

l Zaradi goljufije se je moral zagovarjati pred sodiščem vpokojeni sodni sluga Josip Zupančič. Pod pretvezo dobre prodaje je izvalil Ani Bukšekovi čevlje vredne 110 K, Alojziji Kotakovi pa 6 koz. Sodišče mu je prisodilo 4 mesece ječe.

l Prijetnosti rubežni. Lucija Stoparjeva iz Dobrunj se zagovarja pred deželnim sodiščem, ker je skušala zabraniti rubežen. Obtožnica jo obdolžuje, da je upila nad izvrševalnim organom Gregoričem, ga pehala in vzela nož, češ da ga bo. Stoparjeva: »Dragega mu nisem rekla, kakor da brez občinskih mož ne sme rubiti. Nič mu nisem hotela.« — Sodni sluga Edvard Gregorič izpove: »Ko sem prišel tja, je že prihitela pred vrata in je upila nad menoj: Nič nimate opraviti!« — Stoparjeva: »Ni resnica!« — Priča: »Pehala me je in pri-jela, da ne bi šel v sobo. Ker se tega nisem ustrašil, je prišla po nožu in rekla: »Če ne greste, boste že videli!« — Prijel sem jo za roko, nakar je izpustila nož.« — Predsednik senata Levičnik: »Ali ste ga res pehala?« — »Nisem.« Sodišče je prisodilo Stoparjevi v smislu § 93. srbskega kriminalnega zakona 3 tedne strogega zapor. Predsednik Stoparjevi: »Ali se boste pritožila?« — Stoparjeva: »Naj bo, no, saj je Bog pravičen« in godrnja je zapusti sodno dvorano.

Po svetu.

s Linčanje črncev. V Ellisville-u so linčali nekega črnca, ki je zasledoval neko mlado Evropejko. Ljudstvo se je spu-

stilo za njim, ki je pobegnil, vlovilo ga in ga preteple, da je zdravnik, ki je prišel na lice mesta, izjavil, da ne bo živel nad 24 ur. Razjarjena množica je obesila črnca na neko drevo in ga zažgala. Oblasti so izjavile, da se je izvršilo linčanje v najlepšem redu. Zaprti niso nobenega. V Gihneru pa je množica nekega zamorca, ki je bil zaprt, izpustila iz zavora in ga sama obsodila ter obesila.

s Mrtvi Monte Carlo. Monte Carlo je le še senca tega, kar je bil nekoč. To je vtis, katerega je dobil nek angleški poset-nik, Ferdinand Tuchy, in ki je priobčil v nekem angleškem listu naslednji opis: Ubogi Monte Carlo! Slabo je bilo zanj že takrat, ko je njegovo življenje pojemale v vojnih letih. Sedaj, ko je vsega konec, pa stanujejo v njem samo — nepravilne ljudje. Na terasi kazine, kjer se je nekoč izprehajal elegantni svet, posedajo sedaj ameri-ški invalidi. Ljudje, ki so sedaj tukaj, ho-čejo ozdraveti v lepem zraku ter gorkem solncu; nočejo preživeti noči v divjem razburjenju poleg igralnih miz. Če gre člo-vek skozi mesto, naleti na zaprte kavar-ne, gostilne in hotele, ki so bili vsi lasti Nemcev. Na trgih čakajo avtomobili na občinstvo, ki ne pride od nikoder. Le v kavarni de Paris je najti podnevi odsev nekdanjega življenja v Monte Carlu. Najbolj občutno pa se kaže izprememba časov v roletnih dvoranah. V teh dvoranah so najmanj tri četrtine obiskovalcev igralci po poklicu, ki vrše svoj žalostni posel tekom leta v drugih krajih prav tako kot v Monte Carlu.

s Lovci med seboj. O nedavno umrlem florentinskem gledališkem kr'tiku Jarru, ki je bil znan po vsej Italiji zaradi svojega zbadljivega peresa in katerega so se ravno zaradi tega vsi bali, pripoveduje neki prijatelj naslednjo zgodbo: Nekoč sem naletel zunaj v neki gostilni na markiza Terrigiani, slavnega lovca. Govorili smo o lovu in nekdo je omenil, da je vedno manj takih ljudi, ki znajo dobro posne-mati glasove posameznih živali. »Jaz sem imel znanca,« pravi nato nekdo iz družbe, »ki je znal tako dobro posnemati glas škrianc, da je takoj priletela jata škri-jancev, kakor hiro se je oglasil.« »To še ni nič,« pravi Jarro. »Jaz sem imel prijatelja, ki je znal tako dobro posnemati pet-je petelina, da je solnce, če je zapel zve-čer, takoj izšlo, v prepričanju, da je že napočilo jutro.«

s Amerikanec zmagal v tekmi za plavanje. Te dni je bila v Parizu tekma za plavanje; darilo je prejel ta, ki je prvi preplaval Seine od Narodnega mosta do mo-sta Aleksandra III., kar znaša okoli 7 kilo-metrov. Tekmecev je bilo vseh narodnosti kakih petindvajset. Zmagal je Amerikanec Norman Ross, ki je preplaval to daljo v poldrugi uri in se je izkazal ko eden najboljših plavalcev sveta. Norman Ross je izja-vil, da bo poizkusil preplavati kanal La Manche, kar se je do zdaj posrečilo samo dvema plavalcema.

s Kam si želijo židje? V Novem Yor-ku je prosilo 40.000 židov tamošnjo vlado dovoljenja, da bi se smele njih družine v Ameriki naseliti. Žide torej vleče v Ame-riko in ne v Palestino.

s Umrjen spovednik: V Kalabriji se je izvršil čuden slučaj. K neki deklici, ki je bila na smrt bolna so poklicali duhovnika, da jo pripravi na pot v večnost. Medtem, ko je duhovnik spovedoval deklico, se je približal od zadaj dekličin brat in izprožil na duhovnika tri strele iz revolverja. Spovednik je padel mrtev na tla. Kaj je bilo vzrok temu dejanju ni znano.

s V Varšavi čistijo. »Goniec Krakowski« je prinesel te dni pod naslovom »Varšavske paname« poročilo, da je urad za javno varnost v svojem boju proti oderuštvi dal zapreti tudi dva preiskovalna sodnika, tri uradnike gospodarskega oddelka poštne in brzojavnega ministrstva so vtaknili v ječo zaradi poverbe poštne znamke. V tvornici tvrdk Gerlach in Puls, katero je prevzela država v svojo upravo, je bilo nameščenih 300 kontrolnih organov. Zdaj so neki vsi člani te kontrolne komisije zaradi poverbe pod ključem. Lepa družba!

s Sporočilo. Ko je gospa Negode prišla na letovišče, je zapazila v svojo grozo, da ji manjka ura, ki jo je izgubila. Mislila je, da ji je morda padla na preprogo doma v jedilnici, zato je brzojavila svoji dekli: »Sporočite mi, če ste kaj našla na preprogi v jedilnici.« Čez nekaj dni je sprejela gospa od svoje deklice naslednje pismo: »Milostljiva gospa! Sporočim naj vam, če sem kaj našla na preprogi v jedilnici. To je vse, kar sem našla danes zjutraj: tri zamaške šampanjskih steklenic, osemnajst končkov od cigar, pet cigaretnih ogorkov, šestintrideset ožganih vžigalnic in en svilen čevlček rožnate barve.«

Aprovizacija.

a Od pondeljka naprej delila bo aprovizacija juž, železnice nov krompir, sladkor, vžigalice, suhe hruške, namizno olje in petrolej.

a Sladkorne izkaznice za junij so veljavne le še do vštete 9. avgusta. Po 9. avgustu se ne dobi več na junijske izkaznice ne sladkorja, ne soli in ne vžigalic.

a Amerikanska živila za otroke od 3. do 6. leta se bodo izdajala v aprovizacijskem skladišču pri Mühleisnu po sledečem redu: na vrsto pridejo stranke z rudečimi in belimi izkaznicami in sicer: št. 1 do 300 dne 4. avgusta od 8. do 11. ure; št. 300 do 600 dne 4. avg. od 2. do 5. ure; št. 600 do 900 dne 5. avgusta od 8. do 11. ure; št. 900 do 1200 dne 5. avgusta od 2. do 5. ure; št. 1200 do 1500 dne 6. avgusta od 8. do 11. ure; št. 1500 do 1800 dne 6. avgusta od 2. do 5. ure; št. 1800 do 2100 dne 7. avgusta od 8. do 11. ure; št. 2100 do 2400 dne 7. avgusta od 2. do 5. ure; št. 2400 do konca dne 8. avgusta od 8. do 11. ure. — Za vsakega otroka se plača 1 K za režijske stroške in se dobi po 75 dkg sladkorja, 60 dkg kakava, 65 dkg moke in 5 pušic kond. mleka. Kedaj pridejo na vrsto šolski otroci, ki so dobivali dosedaj kuhan kakao v šolah — se pravočasno objavi v listih.

a Užigalice na sladkorne izkaznice št. 78, 79 in 80 ter 88, 89 in 90 se dobe v sledečih trgovinah v Spodnji Šiški: na izkaznice št. 78, 79 in 80 pri Tušarju — na izkaznice št. 88, 89 in 90 pri Kreutzerju.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

»Tam so stekleničnice v velikih sobah prva stvar — vse se kar sveti v njih — zadaj so zrcala od vrha do tal — in tiste drobnjave, gospa!«

»Jaz imam vso posodo na policah v kuhinji, da je pri roki —«

»To mi je povedala hlapčeva žena,« pritrđi pristavnica, »a police niso več v navadi — v mojih mlajših letih so jih imeli povsod. Tu imajo to rajši v stekleničnicah. Jej, koliko je tega pri Darbujanovih! Ona se rada pobaha — ako kdo pride k njim, razkazuje, kaj je vse pripravljeno za Malko. Radi bi bili videli, ko bi bil naš gospod prišel med nje, govorilo se je o tisočih, katere dobi gospodična, a naš gospod je vedel, čegavo je njegovo srce. I no, zakaj bi ne povedala: med gospo in to Malko je seveda preodkrita razlika — kar nič ni na njej, vam pravim!« in razumljivo je kazala.

Videč, da mlada gospa postaja čedalje bolj zamišljena, je pristavnica ublažila besede.

Zdelo se ji je, da je zašla malo predalet; v ti negotovosti je samo gledala okrog sebe.

»Krasne slike,« je vzdihnila, ne vedoč, kako bi dalje povspela.

Gospa je venomer molčala. Spominjala se je, kako je poleti tam v gorah vprašala Karla: »A tisti čas, ko se me nisi spominjal, nisi imel nobenega znanja?« Gladeč jo po glavi in gledajoč jo v oči, je rekel pristrčno: »Nikdar se te nisem nehal spominjati! A res je, da bi me bili pri nas takrat radi oženili!« in pripovedoval je o Darbujanovih, in kako rada bi bila mati imela ta zakon. »Ne čudi se,« je pravil, »mati vedno išče za otroka, kaj bi mu po njenih mislih prineslo največ sreče. Oamili so jo z govoričenjem o tisočakah. A jaz sem imel tega hitro dosti — ker sem imel raj samo eno edino!« Ob spominu na te besede je gospa Gusta ovignila glavo in se nasmejala pristavnici. Ta je zopet oživila.

»Zdaj bo naš gospod tudi veselejši, ko je tu kakor v raju,« je hitro pravila.

»Samo tista stekleničnica,« je odgovorila gospa, trpko smejoč se.

»No, stekleničnica! Tu jo imajo povsod, to je res.«

»Vi jo imate tudi?«

»Seveda jo ima,« se nasmeje pristavnica, »a kaj je naša proti županovi ali Darbujanovi, naša ima samo dve šipi, tam imajo steklo od vrha do tal, pri nas bi to otroci razbili. Imam v njej nekaj tiste bele drobnjave, posod, procelanasto Mater božjo — vselej, kadar grem na sejm, dokupim kako malenkost — ljudje, ki prihajajo k nam, to takoj zapazijo —«

»Potem jo pa pridem pogledat.«

»Joj, gospa, to bo čast zame! A pri nas ni nič posebnega, vse je preprosto. Prej nisem imela stekleničnice; dokler je bil mož mlatiški mojster, smo imeli samo police, a ko je postal pristavnik, je rekel: »Mati, sedaj si moraš tudi ti kupiti stekleničnico, da ne bo opravljanja!« Nova mlatiška ga je tudi že imela. In tako sem pr-

vi dobiček od prodaje mleka morala dati za stekleničnico!«

Po teh besedah sta prišli v kuhinjo.

»K pristavnici grem pogledat stekleničnico,« je tam gospa povedala ženi pravega hlapca.

Ta je bila za hip kot odrevenela; potem so njene oči plaho zamežikale in ne da bi katero izmed žen pogledala v obraz, je hitro rekla: »Le pojdite, le pojdite, gospa!« Komaj sta bili za vrati, je prenehala z delom in, gledajoč na dvorišče, imela tega polno glavo.

Taka gospa gre k pristavnici gledat stekleničnico. Kaj ji je prišlo na misel? — Ne, da bi pristavnici tega ne privoščila, toda srčno ji je bilo žal za to mlado, dobro gospo...

Oskrbnik je prišel na polje, veselo vrtel palico in sveže stopal dalje.

Jutranje solnce je že žgalo, in na ogorelih licih in ožganem vratu postavnega moža so se pričele delati potne kaplje. Ozirajoč se, je žvižgal ter popeval odlomke pesmi, kakor so mu prihajale na misel.

Na vseh straneh so bili ljudje po polju v polnem delu; kosci je enakomerno zamahovali po rumenem žitu, drugod so že grabili ali končno vezali.

Pesmi, odlomki govorov, glasovi poslov, škripanje vozov se je razlegalo po jasnem, gorkem zraku.

Krasen je bil ta svet pod visokim, čistim nebom, zdrav, kipeč, vesel!

Detelje so bile kot kožuhi in so močno dišale, roji čmrljev, čebel in metuljev so obletavali rožaste cvetove.

Po stezi ob travnikih se je prijetno hodilo; sveže življenje bujno cvetoče trave je kipel tudi v vseh udih zdravega moža.

Vsak hip se je dvignil v bližini škripanec in zvonko zažvrgolel svojo pesem.

»Dobro jutro — dobro jutro, sluga sem!«

Oskrbnik je na te besede poskočil kakor o nenadnem, rezkem klicu jerebice — a je le okrogli Darbujan, do glave skrit med dvema pšeničnima njivama, hrupno pozdravljal s svojim hreščočim glacom. Jedva se je oskrbnik obrnil k njemu, se je drobn lastnik nove hiše, krit z angleškim skriljcem, spustil v vesel smeh in migal s slamnikom.

»Bil sem tam le v ječmenu,« je pripovedoval, »pa mu še malo manjka, takole čez en teden ga dam položiti. Dobro jutro, dobro jutro, sluga sem!« in veselo je oskrbniku stresel roko.

»Kam pa, kam, tako zgodaj?« je klepetal, sukajoč si viseče brke.

»Pri gozdiču zanjemo pšenico, zato hitim tja,« je odgovoril oskrbnik.

»Kakor mladenič — od daleč sem vas spoznal. Kaj pa milostiva — je že tukaj?«

»Je že — je že vse v redu.«

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«. Odgovorni urednik Viktor Cenčič. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.